

Edificis religiosos

CAPELLA - ORATORI DE CAN BADÉS

Edifici protegit que es troba dins del parc de can Badés. El 1889 el bisbe de Girona concedí per Arbúcies l'indult d'oratori privat a favor de Vicenç Andreu i Rasquí, de Barcelona.

ADG, G-180.

CAPELLA, lloc consagrat al culte religiós en l'interior d'un palau, d'un hospital, d'una casa particular, etc. Del llatí CAPPELLA, diminutiu de CAPPA, 'capa'. L'origen de l'evolució del significat de 'petita capa' a 'petita església' està en el lloc del palau dels reis francs que es consagrà a conservar la relíquia de la capa de Sant Martí de Tours i a tributar veneració a aquest sant. De França s'estengué el nom a les altres terres romàniques.

(V. II, pàg. 964, *Diccionari Català-Valencià-Balear*, Alcover-Moll)

CAPELLA DE CAN BLANC

Edif religiós, 1. 7 d'agost de 1798. Concessió d'oratori a favor de Francesc Blanch, pagès d'Arbúcies.

ADG, G-168, f. 447

CAPELLA DEL NEN JESÚS DE PRAGA

Es troba situada a la parròquia de Joanet, al cim del turó anomenat la Roca d'en Pla. El 1911 Mn. Joan Muntal inicià la seva construcció. És un edifici neogòtic, que conté la imatge del Nen Jesús de Praga. Pladevall, Antoni i Serradesanferm, Àngel, *Sant Hilari Sacalm*, 1986.

CAPELLA DE LA PIETAT

1527. És esmentada la Verge de la Pietat, "*Virginis Marie de Pietat*".

1540. Es fa esment de la *Capelle Beata Marie de Pietat*.

1542. S'especifica que *la Capella de ma dona de Pietat la qual es en lo camy real aquí va de Arbosias Ostalric, so es al coll de la Galserana de Roquer*.

APA, 1r. Llibre de Testaments, Folis 4, 10 i 16 b.

CAPELLA DE SANT CLIMENT

Actualment en resten vestigis a prop del mas de St. Climent. El 1313 creiem que ja estava derruïda, perquè només es fa esment del lloc i la Via de St. Climent. En el segle XVI està documentat el camp de sota la Capella de St. Climent.

Antiga capella de la Pietat
Foto: AHMA. Ed. Fotogràfica

CASA DE SALUD DE LA SANTA CREU

3 d'octubre de 1941. Inauguració de la Casa de Salut de la Santa Creu, de les Germanes Hospitalàries de la Santa Creu, beneïda pel bisbe de Girona Dr. Joseph Cartañà, destinada per a convalescència d'obreres pobres.

Carmen Mestre Bun, H. S. C. "Las Hermanas Hospitalarias de la Santa Cruz de Barcelona (1792-1977) pag. 167.

CASA DE SANT ISCLE

6 de febrer de 923. Acta de Consagració de l'església de St. Quirze d'Arbúcies. En la rodalia s'esmenta la Casa de St. Iscle, "*Domum sancti Aciscli*", amb les seves pertinences.

APA, Institución, demarcación y alodios de la parroquia de Arbucias.

CASA DE SANT NAZARI

6 de febrer de 923. Acta de Consagració de l'església de St. Quirze d'Arbúcies. En la rodalia s'esmenta la Casa de St. Nazari, "*Domum sancti Nazarii*", fins al puig de sobre el Camp d'Ulf.

APA, Institución, demarcación y alodios de la parroquia de Arbucias.

CASA DE SANT PERE

6 de febrer de 923. Acta de Consagració de l'església de St. Quirze d'Arbúcies. En la rodalia s'esmenta la Casa de St. Pere, "*Domum sancti Petri*" amb els seus termes. Actualment la situaríem a Sant Pere Desplà.

APA, Institución, demarcación y alodios de la parroquia de Arbucias.

CEMENTIRI DE CERDANS

17 de desembre de 1246. Disputa entre Ramon de Solà i sa muller Cerdana i Moreno llur fill i la seva muller Maria d'una part i de l'altra Ermesenda de Puig i son marit Berenguer, sobre cases i possessions, i del que fou convingut. En Puig tingué entre altres coses una cava al Cementiri de Cerdans.

ADV, Fons del monestir de St. Llorenç del Munt. Doc. de Cerdans núm. 19.

CEMENTIRI o CEMENTERI, lloc on s'enterren els morts. Trobem *Cementeri*, en el 'Blanquerna' de Llull; *Ciminteri*, en les 'Ordenacions de Valls', a. 1317; *Cementiri* en un doc. a. 1400. Del llatí COE-

METERIUM, del mateix significat.

(V. III, pàg. 105, *Diccionari Català-Valencià-Baleàric*, Alcover-Moll)

CEMENTIRI DE JOANET

El cementiri parroquial de Joanet va passar a ser Municipal. Es troba als afores del poble en direcció a St. Hilari.

CEMENTIRI DELS MATXOS

Lloc on antigament s'hi enterraven els matxos. Actualment, aquest lloc ocupa una part de les carrosseries Beules.

CEMENTIRI MUNICIPAL D'ARBÚCIES

1909. Mn. Lluís Genover, rector d'Arbúcies, fa la benedicció del Cementiri Parroquial, que substitueix l'antic ubicat al costat de la Capella de la Pietat. Durant la Segona República, per incautació de l'Ajuntament, passà a ser Cementiri Municipal, el qual encara està vigent actualment.

APA

CEMENTIRI PARROQUIAL D'ARBÚCIES

9 de febrer de 1343. Capbreus de la Rectoria. Guillem de Busquets i Sibila, sa muller, de la Cellera d'Arbúcies, reconeixen tenir sota domini del rector, la casa junt amb un hort, que afronta a orient amb el Cementiri de l'església. Fins a mitjan s. XIX estava ubicat al lloc on actualment és la Plaça de la Vila i després es traslladà al costat de la Capella de la Pietat, fins que fou clausurat el 1909.

APA, Institución, demarcación y alodios de la parroquia de Arbucias.

CEMENTIRI PARROQUIAL DE LLIORS

1712. Consueta de la parròquia d'Arbúcies: "*lo dia de Corpus Christi, a la sofregania de Liors acabada la missa resada, se fa professó ab lo SSm. Per lo Cementiri rodant la Iglesia*".

APA, Consueta.

CEMENTIRI PARROQUIAL DE SANT PERE DESPLÀ

28 de novembre de 1707. Ofici d'enterro de Paula Vilar, muller de Josep Vilar, masover de Pla de Parer... "y la havem enterrada en lo cementiri de la capella de St. Pere".

APA, Diari del rector Francesc Pujals.

ESGLÉSIA DE SANT ALBÍ / SANTA ALBINA
23 de maig de 1074. Donació a favor de l'Església de Vic, d'un alou en el comtat de Girona i en la parròquia de Sta. Maria de Lliors, que afronta a migdia amb St. Albí, *'in Sto Abino'*
ACV, Pabordia de Gener doc. núm. 12.

ESGLÉSIA, congregació formada pels seguidors d'una determinada doctrina de la religió cristiana. Té diferents variants: *glésia*, doc. a. 1242; *esglea*, doc. a. 1307; *esgleya*, doc. a. 1329; *sgleya*, Desclot, Cròniques i més modernament *iglésia*.

(V. V, pàg. 345, *Diccionari Català-Valencià-Balear*, Alcover-Moll)

ESGLÉSIA DE SANT CRISTÒFOL DE CERDANS

17 de juliol de 1181. Concòrdia entre Mn. Guillem, canonge primicier de Vic i capellà d'Espinelves i Mn. Pere de Viver, aleshores capellà de St. Cristòfol de Cerdans, sobre els drets eclesiàstics d'uns masos.

Antoni Pladevall i Font, *Monografies del Montseny*, núm. 4, pàg. 183.

CRISTÒFOL, i també CRISTÒFER. Nom propi d'home; cast. *Cristóbal*. Pres del grec-llatí CHRISTOPHORUS, nom propi d'un sant, que en grec significa 'portador de crist'.

(V. III, pàg. 762, *Diccionari Català-Valencià-Balear*, Alcover-Moll)

ESGLÉSIA DE SANT MATEU

Entre 1026 i 1050. Llistat de les parròquies del bisbat de Vic, en el qual consta com a sufragània de St. Hilari, la parròquia de St. Mateu de Joanet, *'Sancto Matheo'*.

Catalunya Romànica, 5, pàg. 270.

MATEU, anteriorment escrit *Matheu* i documentat a les Cròniques de Muntaner. Nom propi d'home. Llinatge existent a Vic, Gandia, Celrà, etc. Pres del nom bíblic MATTHAEUM, d'apòstol i evangelista.

(V. VII, pàg. 303-304, *Diccionari Català-Valencià-Balear*, Alcover-Moll)

ESGLÉSIA DE SANT PERE DE L'ERM

6 d'octubre de 1058. Donació feta per Giberga, viuda d'Odó de ses Agudes, al monestir de St. Marçal, de tots els alous que tenia la parròquia d'Arbúcies en el lloc anomenat Pujals i Riuboix. En les afrontacions s'esmenta St. Pere de l'Erm, *'Santi Pari Heremi'*. El 1183 ja el trobem amb el nom de St. Pere Desplà.

ACA, Fons del monestir de St. Marçal.

PERE, nom propi d'home. En la toponímia figura com a nom de nombrosos santuaris, pobles, llogarets, puigs, etc. Del nom personal llatí PETRUS.

Església de Sant Cristòfol de Cerdans

Foto: AHMA

(V. VIII, pàg. 460, 462, *Diccionari Català-Valencià-Balear*, Alcover-Moll)

ESGLÉSIA DE SANT PERE DESPLÀ

29 de juny de 1183. Pons III, vescomte de Cabrera i la seva esposa Marquesa d'Urgell fan donació de batllies que tenen en diversos llocs, al monestir de St. Salvador de Breda i al seu abat Guillem, entre les quals s'esmenta la de St. Pere Desplà, '*sancti Petri de Plano*'.
Jaume Coll i Castanyer, *Castell de Montsoliu*, 1994, pàg. 82.

ESGLÉSIA DE SANT QUIRZE D'ARBÚCIES

6 de febrer de 923. Acta de consagració de l'església de Sant Quirze d'Arbúcies. '*Sancti Quirici*'
APA, *Institución, demarcación y alodios de la parroquia de Arbucias*.

QUIRZE, nom propi d'home; cast. *Quirico*. Es conserva la forma *Quirze* en alguns topònims. Del llatí QUIRICI, genitiu de QUIRICUS, nom d'home.
(V. IX, pàg. 68, *Diccionari Català-Valencià-Balear*, Alcover-Moll)

ESGLÉSIA DE SANT QUIRZE I SANTA JULITA D'ARBÚCIES

6 de febrer de 923. L'església de St. Quirze d'Arbúcies fou consagrada pel bisbe Guiu de Girona, acabada de construir a càrrec del noble Geribert,

amb la dotació d'una casa amb corts i terres que li pertanyien per herència del seu pare Baró i junt amb el prevere Artemi feren donacions de diversos objectes i llibres de culte. A partir de la segona meitat del s. XVI hi trobem inclosa Sta. Julita.
APA, *Institución, demarcación y alodios de la parroquia de Arbucias*.

ESGLÉSIA DE SANTA MARIA

6 de febrer de 923. Acta de consagració de l'església de St. Quirze d'Arbúcies. La rodalia del terme comença amb la vila de Lordereses, amb l'església de Santa Maria "*Sancta Maria*", que esdevindria després Lliors.
APA, *Institución, demarcación y alodios de la parroquia de Arbucias*

MARIA, nom de la Mare de Déu, i nom propi de dona cristiana. Del llatí bíblic MARIA.

(V. VII, pàg. 247-248, *Diccionari català-Valencià-Balear*, Alcover-Moll)

ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE LLIORS

10 de maig de 1185. Butlla del Papa Lluci III en què es confirma, entre d'altres, Sta. Maria de Lliors, "*Sancta Mariae de Lisurs*", amb totes les seves pertinences, dins la possessió del monestir de St. Salvador de Breda.
Jaume Coll i Castanyer, *Breda Històrica i Actual*, 1971.

Església de Sant Pere d'Esplà
Foto: AHMA. Fons MEMGA